

Informácia o výsledkoch kontroly dodržiavania požiadaviek na ekodizajn vybraných druhov energeticky významných výrobkov

Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „*SOI*“) vykonala v rámci svojej kontrolnej činnosti kontrolnú akciu zameranú na dodržiavanie požiadaviek na ekodizajn a povinné označenie energetickým štítkom vybraných druhov energeticky významných výrobkov v zmysle zákona č. 529/2010 Z. z. o environmentálnom navrhovaní a používaní výrobkov (zákon o ekodizajne) a zákona č. 307/2018 Z. z. o dohľade nad dodržiavaním povinností pri štikovaní energeticky významných výrobkov a o zmene zákona č. 147/2001 Z. z. o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Kontrolná akcia bola vypracovaná z dôvodu žiadosti zo strany Európskej komisie, ktorej prioritou je, aby tieto výrobky boli navrhované a vyrábané tak, aby spotrebovali menej energie a zdrojov počas celého svojho životného cyklu, čím sa zníži ich environmentálny dopad na životné prostredie.

Predmetom kontroly boli vybrané druhy energeticky významných výrobkov sprístupnené na trhu SR, a to konkrétne:

1. **Elektronické displeje** - vrátane televízorov, monitorov a digitálnych informačných displejov (podľa čl. 1 bod 1 Nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2021 a čl. 1 bod 1 Delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 2019/2013),
2. **Práčky a práčky so sušičkou pre domácnosť** - napájané z elektrickej siete vrátane vstavaných práčok a práčok so sušičkou pre domácnosť, ako aj práčok a práčok so sušičkou pre domácnosť napájaných z elektrickej siete, ktoré možno napájať aj batériami (podľa čl. 1 bod 1 Nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2023 a čl. 1 bod 1 Delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 2019/2014),
3. **Chladiace spotrebiče** - s celkovým objemom väčším ako 10 litrov a nepresahujúcim 1 500 litrov napájané z elektrickej siete (podľa čl. 1 bod 1 Nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2019 a čl. 1 bod 1 Delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 2019/2016),
4. **Umývačky riadu pre domácnosť** - napájané z elektrickej siete vrátane vstavaných umývačiek riadu pre domácnosť a umývačiek riadu pre domácnosť napájaných z elektrickej siete, ktoré možno napájať aj batériami (podľa čl. 1 bod 1 Nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2022 a čl. 1 bod 1 Delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 2019/2017).

Obsahom kontroly bola kontrola plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov vyplývajúcich z platných právnych predpisov, a to konkrétne Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1781 z 13. júna 2024, ktorým sa zriaďuje rámec na stanovenie požiadaviek na ekodizajn udržateľných výrobkov, mení smernica (EÚ) 2020/1828 a nariadenie (EÚ) 2023/1542 a zrušuje smernica 2009/125/ES (ďalej len „*Nariadenie EPaR (EÚ) 2024/1781*“), Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1369 zo 4. júla 2017, ktorým sa stanovuje rámec pre energetické označovanie a zrušuje smernica 2010/30/EÚ (ďalej len „*Nariadenie EPaR (EÚ) 2017/1369*“) a príslušných Nariadení Komisie (EÚ) a Delegovaných nariadení Komisie (EÚ) vzťahujúcich sa na jednotlivé druhy energeticky významných výrobkov.

Poznámka

*Nariadenia Komisie (EÚ) a Delegované nariadenia Komisie (EÚ) sú **záväzné** v celom rozsahu a **priamo uplatniteľné** vo všetkých členských štátoch.*

Požiadavky na environmentálne navrhovanie a používanie (ekodizajn) energeticky významných výrobkov

Všetky druhy energeticky významných výrobkov musia byť v zmysle Nariadenia EPaR (EÚ) 2024/1781 jasne, zrozumiteľne a čitateľne označené minimálne týmito údajmi:

- názvom, registrovaným obchodným menom alebo zapísanou ochrannou známkou výrobcu, jeho poštovou adresou, na ktorej ho možno kontaktovať a prostriedkami elektronickej komunikácie cez ktoré ho možno kontaktovať,
- názvom, registrovaným obchodným menom alebo zapísanou ochrannou známkou dovozcu, jeho poštovou adresou, na ktorej ho možno kontaktovať a prostriedkami elektronickej komunikácie cez ktoré ho možno kontaktovať,
- typovým číslom, číslom šarže alebo sériovým číslom alebo akýmkoľvek iným prvkom, ktorý umožňuje identifikáciu výrobku,
- označením CE v správnom tvare.

Príslušné Nariadenia Komisie (EÚ) vzťahujúce sa na jednotlivé druhy energeticky významných výrobkov stanovujú aj ďalšie požiadavky na označovanie a obsah sprievodnej dokumentácie (návodu na použitie a montáž).

Požiadavky na štítkovanie energeticky významných výrobkov

Povinnosti distribútorov (predávajúcich):

- v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. a) Nariadenia EPaR (EÚ) 2017/1369 viditeľným spôsobom zobraziť štítok, ktorý mu poskytol dodávateľ alebo ktorý bol sprístupnený v súlade s odsekom 2 pre kusy modelu, na ktorý sa vzťahuje príslušný delegovaný akt,
- v zmysle čl. 5 ods. 1. písm. b) Nariadenia EPaR (EÚ) 2017/1369 na mieste predaja sprístupniť zákazníkovi informačný list výrobku, na základe žiadosti tiež vo fyzickej podobe.

Spôsob označenia vybraných druhov energeticky významných výrobkov štítkom upravujú príslušné Delegované nariadenia Komisie (EÚ) v čl. 4 ods. 1 písm. a). Vzor štítku spolu s jeho jednotlivými povinnými náležitosťami tvorí prílohu III príslušných Delegovaných nariadení Komisie (EÚ) konkrétnych vybraných druhov energeticky významných výrobkov.

Sprievodná a technická dokumentácia

Obsahom kontrolnej akcie bola aj sprievodná a technická dokumentácia:

- EÚ vyhlásenie o zhode,
- časť technickej dokumentácie (protokoly o skúške), ktorá preukazuje splnenie požiadaviek v zmysle Nariadenia EPaR (EÚ) 2024/1781.

Výsledky kontroly

Kontrola vybraných druhov energeticky významných výrobkov prebiehala na národnom trhu SR výlučne v kamenných prevádzkových jednotkách (ďalej len „PJ“).

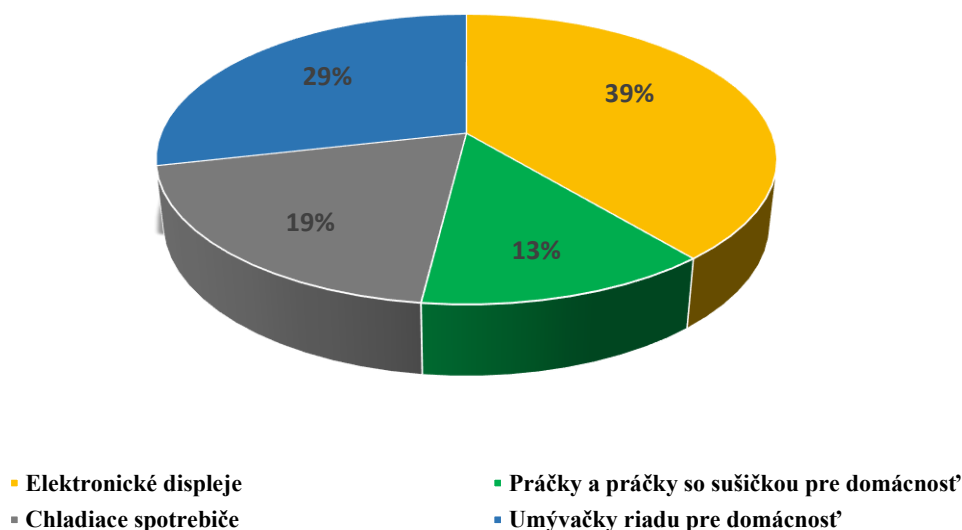
V sledovanom období vykonala SOI kontroly dodržiavania plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov vyplývajúcich z právnych predpisov platných pre vybrané druhy energeticky významných výrobkov v **49 PJ** v rámci celého Slovenska, pričom nedostatky boli zistené v **19 PJ**, čo predstavuje **38,78 % kontrol s nedostatkom**.

Z celkového počtu kontrolovaných PJ bola jedna kontrola vykonaná u hospodárskeho subjektu v pozícii dovozcu a ostatné kontroly boli vykonané u hospodárskych subjektov v pozícii distribútora (pod pojmom distribútor sa v zmysle platnej legislatívy rozumie aj predávajúci).

Celkovo bolo prekontrolovaných **77 druhov** energeticky významných výrobkov, pričom nedostatky boli zistené u **35 druhov** v celkovej hodnote **17 063,60 €**. Konkrétne bolo prekontrolovaných:

- **30 druhov** elektronických displejov; z toho **26 druhov** s nedostatkom,
- **10 druhov** práčok a práčok so sušičkou pre domácnosť; z toho **5 druhov** s nedostatkom,
- **15 druhov** chladiacich spotrebičov; z toho **4 druhy** s nedostatkom,
- **22 druhov** umývačiek riadu pre domácnosť; z toho **0 druhov** s nedostatkom.

Graf č. 1 – Percentuálny podiel počtu jednotlivých druhov z celkového počtu kontrolovaných druhov

Najčastejšie kontrolovaným druhom energeticky významných výrobkov boli elektronické displeje. Druhou najčastejšie kontrolovanou skupinou boli umývačky riadu pre domácnosť.

Zo 77 kontrolovaných druhov energeticky významných výrobkov bol u **61 druhov** výrobca so sídlom v **Európskej únii**, pričom nedostatky boli zistené pri **23 druhoch**, čo predstavuje **37,70 %**. Zvyšných **16 druhov** malo výrobcu so sídlom mimo Európskej únie, t. j. išlo o výrobky z tzv. **tretích krajín**, pričom nedostatky boli zistené u **12 druhov**, čo predstavuje **75 %**.

Inšpektori SOI požadovali predložiť EÚ vyhlásenie o zhode **ku každému jednému kontrolovanému druhu energeticky významného výrobku**. V 8 prípadoch im toto zo strany kontrolovanej osoby nebolo predložené. V 6 prípadoch predložené EÚ vyhlásenie o zhode nebolo v súlade s platným predpisom. Pokiaľ ide o kontrolu technickej dokumentácie, tak tá bola požadovaná v 37 prípadoch, pričom v 16 prípadoch nebola kontrolovanou osobou predložená, resp. bola nekompletná.

Na základe zistených nedostatkov bolo v **17 prípadoch** kontrolovaným osobám **umožnené prijať nápravné opatrenia na 33 druhov výrobkov v celkovej hodnote 15 657,90 €** s tým, že do doby odstránenia zistených nedostatkov nebudú tieto výrobky ďalej sprístupňovať na trhu a súčasne budú o zistených nedostatkoch informovať všetkých svojich odberateľov. V **2 prípadoch na 2 druhy výrobkov v celkovej hodnote 1 405,70 €** boli kontrolovaným osobám **uložené povinné opatrenia** v zmysle zákona č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorými SOI zakázala ďalšie sprístupňovanie týchto výrobkov na trhu a súčasne nariadila ich stiahnutie z trhu.

Tabuľka č. 1 – Prehľad zistených nedostatkov u kontrolovaných energeticky významných výrobkov

Zistené nedostatky	Počet druhov
Chýbajúce označenie výrobcu s kontaktnou adresou a prostriedkov elektronickej komunikácie cez ktoré ho možno kontaktovať	1
Chýbajúce označenie dovozcu (ak existuje) s kontaktnou adresou a prostriedkov elektronickej komunikácie cez ktoré ho možno kontaktovať	19
Chýbajúce označenie typového čísla, čísla šarže alebo sériového čísla alebo akéhokoľvek iného prvku, ktorý by umožnil identifikáciu výrobku	0
Chýbajúce označenie CE	1
Chýbajúce označenie iného povinného údajá	0
Návod na použitie	-
nesprevádzal výrobok	0
nebol v štátnom jazyku	0
neobsahoval predpísané náležitosti	5
Štítok	-
chýbal	1
nebol zobrazený vhodným spôsobom	0
neobsahoval predpísané náležitosti	0
Informačný list	-
nebol sprístupnený	7
EÚ vyhlásenie o zhode	-
počet druhov, pri ktorých bolo požadované jeho predloženie	77
nebolo predložené	8
nebolo v štátnom jazyku	5
neobsahovalo požadované náležitosti	1
Technická dokumentácia	-
počet druhov, pri ktorých bolo požadované jej predloženie	37
nebola predložená, resp. bola nekompletná	16

Poznámka

Pod pojmom „chýbajúci iný povinný údaj“ je definovaný údaj uvedený v prílohe II príslušného Nariadenia Komisie (EÚ) vzťahujúceho sa na jednotlivé druhy energeticky významných výrobkov. Niektoré druhy energeticky významných výrobkov vykazovali viac ako 1 nedostatok.

Záver

Hlavným cieľom kontrolnej akcie bolo preveriť dodržiavanie povinností hospodárskych subjektov, ktoré uvádzajú na trh a sprístupňujú na trhu SR vybrané druhy energeticky významných výrobkov. Išlo najmä o kontrolu označovania povinnými údajmi, zobrazovania štítka, sprievodnej a technickej dokumentácie.

Výsledky kontroly plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov preukázali, že viac ako 45 % kontrolovaných druhov energeticky významných výrobkov (najpočetnejšie elektronické displeje) nebolo v súlade so stanovenými požiadavkami. Jedným z najčastejších faktorov, prečo tieto výrobky nie sú v súlade s predpísanými požiadavkami, je neznalosť, resp. nesprávna aplikácia príslušnej legislatívy.

Najzávažnejším zistením bola skutočnosť, že vo viac ako 43 % prípadov, nebola orgánu dohľadu predložená technická dokumentácia na kontrolované druhy energeticky významných výrobkov. Ide pritom o elementárnu povinnosť všetkých hospodárskych subjektov v distribučnom reťazci. Bez predloženia technickej dokumentácie existuje riziko, že výrobok bol vyrobený bez náležitého posúdenia technických požiadaviek s požiadavkami predpísanými.

Vzhľadom k tomu, že kontrola energeticky významných výrobkov a výrobkov v oblasti ekodizajnu je jednou priorit Európskej komisie v oblasti trhového dohľadu, ktorá vyžaduje od jednotlivých členských štátov EÚ dôkladné plnenie svojich záväzkov a vykonávanie pravidelných hĺbkových kontrol takýchto výrobkov, SOI bude venovať pozornosť energeticky významným výrobkom aj v nasledujúcom období.